

Een heer met een hoed

Een boek over de hoeden van de mannen in de 20ste eeuw herinnerde ons er aan hoe in enkele tientallen jaren tijd de kleding-traditie volledig is gewijzigd. Tot in de jaren veertig speelde het hoofddekseel een voorname rol.

Wie zich vroeger deftig wilde kleden, moest eenhoed dragen. Hoe dikwijls hoorde men niet de mededeling: „Er is iemand aan uw deur geweest. Het was een heer met hoed op.” Dit maakte het verschil met de gewone werkmens die een pet droeg. Of hoe een onbekende bezoeker toen getypeerd werd.

Opvallende hoofddekseels

Bij de dames was de hoed

Wandelen op de Zeedijk nabij Petit-Nice kon rond 1930 niet zonder hoofddekseel.

een echt fenomeen. Om 's zondags naar de mis te gaan, droegen ze meestal een zeer opvallende hoed, versierd met veren en bloemen. De gewone mens was herkenbaar aan het eenvoudig hoedje of zelfs een over het hoofd gedragen halsdoek. Vroeger waren dat *katuten*.

Wanneer we oude prentkaarten bekijken, valt het op

dat vroeger iedereen, zelfs op warme dagen, een hoofddekseel droeg. Op de hierbij afgedrukte prenten konden we niemand zonder hoed of pet aanduiden.

Zomerse hoed

Het belang van de hoed was destijds zo groot dat in de stad meerdere gespecialiseerde winkels, waar men de mode op de voet kon volgen, bestonden. Ook fantasietjes waren schering en inslag: hoeden in pluche en vooral veertjes deden het in die tijd goed.

De mannen zwaarden bij een bol- of deukhoed, op z'n Oostends een *kappehoed*. De strohoeden waren dan weer een zomers verschijnsel; men zag ze alleen tijdens zonnige dagen. Kinderen hadden er zelfs een spelletje op gevonden: ze telden ze door aan hun duim te likken en af te vegen in hun andere hand en daarop een kleine vuistslag te geven. Ze geloofden dat wie 100 strohoeden kon tellen, iets waardevol zou vinden.

Traditie

Aan jongens werd al vlug geleerd dat een man bij wijze

van groet en uit beleefdheid de hoed moest afnemen. In een Sinterklaasliedje van toen zong men: *en hij deed zijn hoedje af voor menèrre en voor madam*.

Als vreugdebetoon bij een overwinning werd de hoed de lucht ingegooit. Dames evenwel hielden hun hoofddekseel altijd aan. Als ze op bezoek waren, werd de jas of mantel wel uitgedaan, maar de hoed, vastgehouden met een sierlijke speld, bleef op het hoofd, of werd slechts met tegenzin afgegeven aan de gastvrouw.

Dat de hoed in het nabije verleden een echte waarde had, bewijst volgend verhaal: tijdens een nieuwjaarsreceptie van het stadsbestuur had een schooldirecteur zijn hoed kwijtgespeeld in de vestiaire en prompt werd door de stadssecretaris een omzendbrief gestuurd naar alle diensten om te informeren naar de *Borsalino* van de directeur. Voor zover we ons herinneren is de poging om de hoed terug te vinden vruchteloos geweest.

Oude fotoalbums

Wie de gelukkige bezitter is van oude fotoalbums zal zeker exemplaren vinden met daarop familieleden of vrienden met de meest eigenaardige hoofddekseels. Zelfs toen men naar de fotograaf ging voor een foto was de hoed nooit ver weg. Onze oom Hector stond zelfs op zijn scheidsrechtspas van de Belgische Voetbalbond met strohoed op. Hij was immers een persoon van belang.

De dag waarop de laatste 100 dagen van het humaniora worden gevierd, heet nog altijd *hoedjesdag*. Maar vooral het gezegde: *'t was een heer met een hoed op*, maakt het verschil tussen twee werelden.

Op het staketsel gingen de Oostendenaars, allen met hoed, de Jan Breydel uitwuiwen. (1905)